

העיטמים לבני הזנב: העופות הדורסים הגדולים ביותר בארץ וזן הולך ונכחד

Posted on 2 בפברואר 2022 by שוש להב

נפרדים בצער מנקבת עיטם לבן זנב, בת זוג לעיטם האחרון שנותר בשמורת החולה וככל הנראה בטבע בישראל, שמתה בביה"ח לחיות בר של רט"ג והספארי

Categories: [כחול לבן](#), [ראשי](#)

Tag: [עיטמים לבני הזנב](#)

העיטמים לבני הזנב, העופות הדורסים הגדולים ביותר בארץ (פרט לאוכלי הפגרים), נכחדו בשנת 1957 בעקבות ייבוש החולה והרעלות כתוצאה משימוש מסיבי ובלתי מבוקר בחומרים להדברת מכרסמים. ברשות הטבע והגנים פעלו להשיבם לארץ ולהגשים את החזון של פרופ' היינריך מנלדסון, מאז שנות ה-90 להשיבם. מאז שנת 1996 השבת העיטמים בוצעה במסגרת פרויקט פורשים כנף ומעל 50 עיטמים צעירים ילידי גרעין הרבייה בארץ וגני חיות באירופה אוקלמו ושחררו לטבע.

אוהד הצופה, אקולוג עופות דורסים ברשות הטבע והגנים: "דורס העל של בתי הגידול המימיים בישראל נכחד כמקנן מישראל, בשבוע בו אנחנו מציינים את יום בתי הגידול המימיים. באפריל הורעלה 33.3% מהאוכלוסייה בעקבות אירוע

ההרעלה שהיה ליד מאגר דלתון והיום כ-50% מהאוכלוסייה. בטבע נותר זכר אחד (אולי זכר נוסף מסתובב מחוץ לשמורה אבל זה לא ודאי). ניתן לומר שהמין נשחית מישראל פעמיים. למרות החשש הראשוני נמצא בבדיקה במכון הווטרינרי כי אינה חולה בשפעת עופות למרות ההתפרצות בעמק החולה ובשבאירופה נמצאו עיטמים לבני זנב שנפגעו בחדשים האחרונים בשפעת זו".

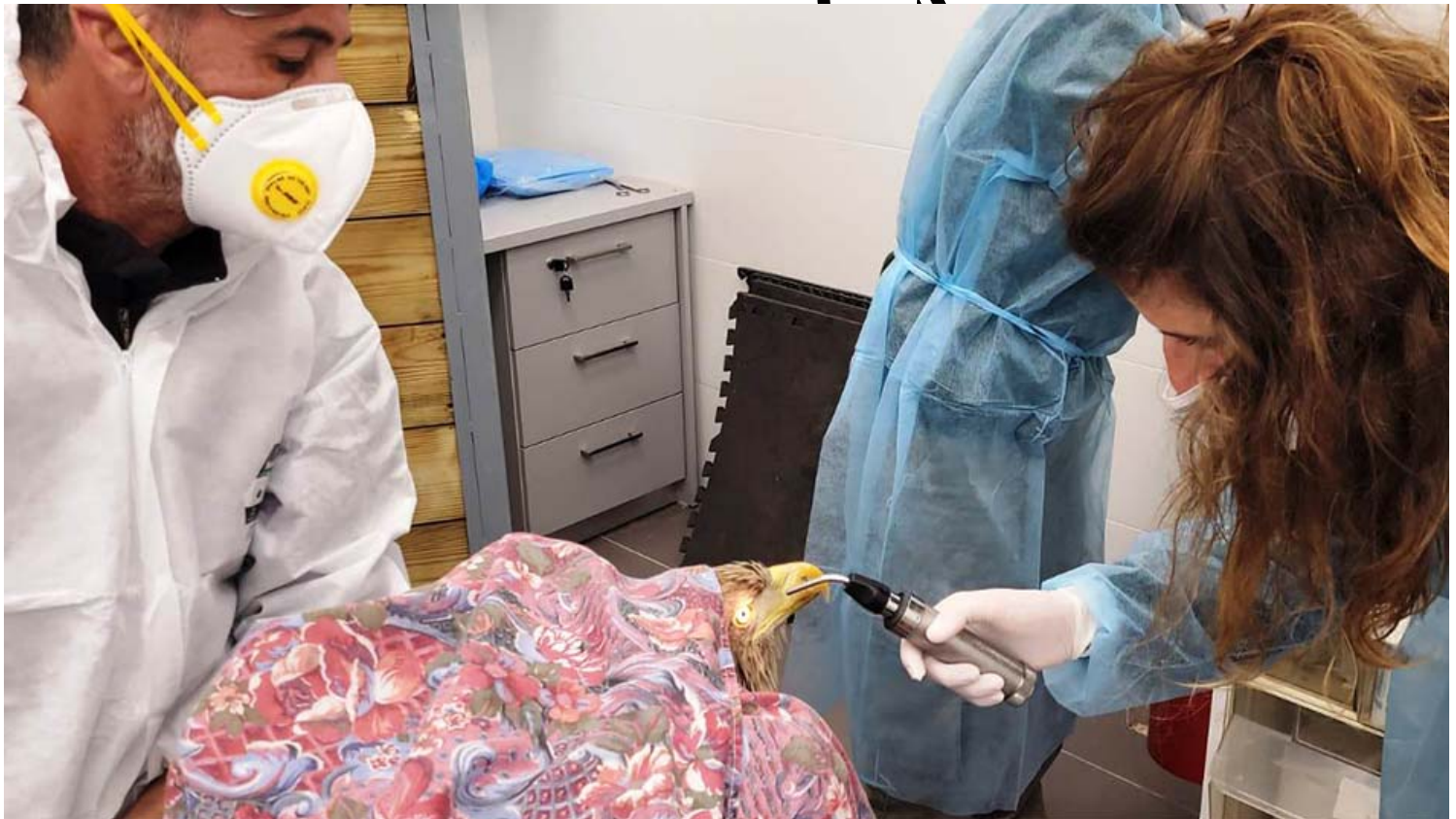

תיעוד של העיטמה (שמתה) משנת 2019. צילום דוד רזק

מתה העיטמה היחידה בטבע בישראל

בשבת האחרונה מתה בביה"ח לחיות בר הנקבה היחידה בטבע בישראל. זהו פרט שבקע ב-2011 בגן החיות Fota בדבלין באירלנד ונתרם לפרויקט ההשבה. הפרט שוחרר בשמורת החולה בינואר 2012 אחרי אקלום ממושך. היא סומנה בתג כנף L21 ותועדה ע"י צלמי טבע רבים ונטעה תקוות לעתיד מבטיח למין בארץ. מאז 2018 גידלה הנקבה עם בן זוגה הוותיק ממנה שבעה גוזלים. אולם שניים מהגוזלים התחשמלו ושניים הורעלו. שניים מהגוזלים האחרים נטרפו על ידי תנים מיד לאחר פריחתם, תופעה שלא היתה מוכרת בעבר וכנראה נובעת מההתרבות הגבוהה של המין. עיטם צעיר אחר שגודל ע"י L21 ב-2019 כנראה נפגע בלבנון (עפ"י המשדר שהוצמד אליו כמו לגוזלים האחרים).

פקח רשות הטבע והגנים, יורם מלכה, שעקב אחרי הזוג המקנן בשמורת החולה כל השנים, מצא את נקבת העיטם על הקרקע בשמורת החולה שהיא חלשה. לדבריו: "אני מכיר היטב את זוג העיטמים ועקבתי מקרוב אחרי ניסיונות הקינון בשמורה שלא צלחו מסיבות שונות. מדובר באירוע קשה ומצער מאוד שלא הצלחנו להציל את הנקבה לאחר מספר ימים של טיפול בבית החולים לחיות בר של רשות הטבע והגנים והספארי". לאחר שהגיעה לבית החולים לחיות בר של הספארי ורשות הטבע והגנים, נערכו לה בדיקות כלליות בהן נמצא כי היא במצב גופני ירוד מאוד, היא הייתה רזה מעט, חלשה מאוד, והתנהגה לא באופן שאופייני לעיטמים כלל, שכן, היא אפשרה למטפלים להעיק לה טיפול מבלי שהתנגדה לכך.

העיטמה מטופלת בבית החולים לחיות בר של רשות הטבע והגנים והספארי. צילום יורם מלכה, רט'ג
בבדיקות הדם התברר שהעיטמה סובלת מאנמיה חמורה והמטפלים החלו לחפש אחר המקור לאובדן הדם. הממצאים הראו כי היא סובלת מבעיה כרונית ובניסיון להבין את הגורם לאנמיה נשלחו בבדיקות דם למכון הווטרינרי לבחינת הימצאות מתכות או חומרים רעילים כמו זרחנים אורגניים. במהלך הטיפול היא קיבלה טיפול תומך שכלל נוזלים אנטיביוטיקה, ויטמינים וברזל כדי לעודד את ייצור כדוריות הדם האדומות וכמובן חימום משום שטמפרטורת הגוף שלה הייתה נמוכה.

2 בפברואר הוא היום העולמי לשמירה על בתי הגידול המימיים:

רשות הטבע מציינת היום, ה- 2 בפברואר, את היום העולמי לשמירה על בתי הגידול המימיים, זה היום בו נחתמה אמנת רמסר (Ramsar) בעיר רמסר שבאירן בשנת 1971: שמירה על בתי הגידול המימיים - האגמים, הנחלים, הביצות ובריכות החורף. השנה, רשות הטבע והגנים תציין אותו, בין היתר, בסימן הקשר בין בריאותם של בתי הגידול המימיים למחלות ומגפות, כמו שפעת העופות. זאת נוכח האיום על עופות הבר והתמותה הקשה שפקדה אותם בשבועות האחרונים בשל שפעת העופות. בסמוך למועד זה, ביום שבת ה-5 בפברואר, רשות הטבע והגנים תקיים מגוון פעילויות לכל המשפחה בשמורות טבע וגנים לאומיים נבחרים, סביב בתי הגידול המימיים וערכי הטבע והנוף המאפיינים אותם. פרטים מלאים על הפעילויות באתר האינטרנט של רשות הטבע והגנים:

[/https://www.parks.org.il](https://www.parks.org.il)

מוזמנים גם לבקר בקבוצת הפייסבוק שלנו 'טיול משפחתי בארץ ובעולם